

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Болашак

МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-
ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
ТА ПРІОРИТЕТНІ
ЗАВДАННЯ
ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК

18–19 ЖОВТНЯ
2019

Міністерство освіти і науки України

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АКАДЕМІЯ «БОЛАШАК» (КАЗАХСТАН)

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

**«СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
ТА ПРІОРИТЕТНІ ЗАВДАННЯ
ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК»**

18–19 жовтня 2019 р.

м. Запоріжжя

УДК 80(063)
С83

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Голова оргкомітету:

Кириченко О.Е. – к.філол.н., доцент, директор Інституту іноземної філології Класичного приватного університету.

Члени оргкомітету:

Кириченко О.Е. – к.філол.н., доцент, директор Інституту іноземної філології Класичного приватного університету – Голова оргкомітету;

Михед Т.В. – д.філол.н., професор, професор кафедри зарубіжної літератури Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Торкут Н.М. – д.філол.н., професор, академік АН ВШ України, директор Українського шекспірівського центру;

Радишевський Р.П. – д.філол.н., професор, завідувач кафедри полоністики Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Пронкевич О.В. – д.філол.н., професор, директор Інституту філології Чорноморського національного університету імені Петра Могили;

Дяків Х.Ю. – к.філол.н., доцент, доцент кафедри міжкультурної комунікації та перекладу Львівського національного університету імені Івана Франка;

Литвак С.Я. – к.філол., доцент, професор кафедри теорії та практики перекладу Інституту іноземної філології Класичного приватного університету;

Мосісевич Л.В. – к.філол.н., доцент, доцент кафедри теорії та практики перекладу Інституту іноземної філології Класичного приватного університету;

Марінеско В.Ю. – к.філол.н., доцент, доцент кафедри теорії та практики перекладу Інституту іноземної філології Класичного приватного університету;

Петращук Н.Є. – к.філол.н., доцент, доцент кафедри німецької філології Львівського національного університету імені Івана Франка;

Смурова Л.І. – к.філол.н., доцент, професор кафедри теорії та практики перекладу Інституту іноземної філології Класичного приватного університету;

Шатова І.М. – к.філол.н., доцент, доцент кафедри англійської філології та зарубіжної літератури Інституту іноземної філології Класичного приватного університету;

Сембієв Курмангази Закірович – к.філол.н., професор, завідувач кафедри казахської мови і літератури Академії «Болашак» м. Караганда, Казахстан.

Стратегії розвитку та пріоритетні завдання філологічних наук: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 18–19 жовтня 2019 р. – Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2019. – 132 с.

ISBN 978-966-916-941-9

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на міжнародну науково-практичну конференцію «Стратегії розвитку та пріоритетні завдання філологічних наук», яка відбулась на базі Класичного приватного університету 18–19 жовтня 2019 р.

УДК 80(063)

ISBN 978-966-916-941-9

© Класичний приватний університет, 2019

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

Метафоричні конструкції у мовотворчості символістів як типовий вияв синестезії Алексєєва Л. О., Глазова С. М.	7
До проблеми типології філософського оповідання в українській літературі Головань Т. П.	11
Інтерпретація казки про Кирила Кожум'яку в однойменному оповіданні «Кирило Кожум'яка» Наталени Королевої Ковальчук Ю. А.	15
Використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках української мови з впровадженням гуманної педагогіки як засобу для формування професійних компетентностей майбутніх педагогів Козловська Н. В., Козловський В. М.	18
Літературознавча рецепція ліро-епіки Максима Рильського Маркуляк Л. В.	21
Трансформація топосу дому у збірці Бориса Гуменюка «Блокпост» Матвієнко В. Е.	22
Метатекстуальність у збірці оповідань Макса Кідрука «Заради майбутнього» Рвачова А. В.	25
Дериваційний простір лексеми <i>право</i> Царьова І. В.	28
Фразеологізми з компонентом антропонімом: українсько-болгарські паралелі Циганок І. Б.	31
Основні лексичні значення дієслів мовлення Чубань Т. В., Кардаш Л. В.	35

НАПРЯМ 2. РОСІЙСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

«Поэзия мысли» Н. В. Станкевича Долгая Е. А., Филянина Н. Н., Синявина Л. В.	37
Методика работы с художественным текстом в иностранной аудитории Криволапова Е. В.	40
Явление русско-украинской интерференции в средствах массовой информации Украины Мазур Е. В.	43

НАПРЯМ 3. РОМАНСЬКІ, ГЕРМАНСЬКІ ТА ІНШІ МОВИ І ЛІТЕРАТУРА

Overview of South Azerbaijan poetry. Adherence to classical traditions Abdullaieva Elnura	47
Синтаксично-структурні особливості заголовків у творах С. Кінга Борисова Т. С.	49
Фразеологічні біноми як засоби вираження ескалаційного заперечення Глушук-Олея Г. І.	52
Коннотативні значення теперішнього часу в різних типах текстів сучасною іспанською мовою Гончаренко О. М.	54
Dialectological differences of climate lexicon in oguz group of Turkic languages Huseynova Elnure Elchin gizi	58
Види мітігації у англomовному художньому дискурсі Деде Ю. В.	59
Етимологічний склад лексико-семантичної групи агентивно-професійних назв середньоанглійської мови: етапи дослідження Добровольська О. Я.	62
Speech etiquette as a sociocultural phenomenon Zapukhliak I. M., Boivan O. S.	65
Сучасний німецький антропонімікон особових імен у соціолінгвістичному аспекті Кирилюк М. А.	68
Сучасний статус та перспективи стандартизації шотландської мови Скотс Лемещенко-Лагода В. В.	71
Номенклатура і професіоналізми та їх роль у термінологічних системах Павлюк І. Б.	74
Структурні різновиди складних іменників у німецькомовній дитячій літературі другої половини ХХ століття (на матеріалі новели Є. Мардер «Die Nibelungen sind an allem schuld») Н. В. Романова	78
Лапки як засіб вираження оцінки в німецькому публіцистичному тексті Чорна С. С.	81
The influence of international terms on Ukrainian modern pedagogical vocabulary Chumak M. M.	83
Лінгвістичні особливості індивідуального стилю Патріка Вайта Шуляк І. М.	85

Напряв 3. Романські, германські та інші мови і література

Гончаренко О.М.

доцент кафедри німецької та романської філології

Херсонського державного університету

м. Херсон, Україна

КОННОТАТИВНІ ЗНАЧЕННЯ ТЕПЕРІШНЬОГО ЧАСУ В РІЗНИХ ТИПАХ ТЕКСТІВ СУЧАСНОЮ ІСПАНСЬКОЮ МОВОЮ

Серед усіх мовознавчих термінів «коннотація» є власне стилістичним терміном. Він походить від латинського «*connotatio*», що означає «маю додаткове значення». У широкому розумінні коннотація є коннотативною інформацією, паралельною і додатковою до денотативно-десигнативної (предметно-понятійної), яка надає мовній одиниці можливість виконувати експресивну функцію [1, с. 27].

Часові форми дієслів іспанської мови володіють великим об'ємом семантичних значень. На позачасове значення форм іспанського дієслова вказують зарубіжні та вітчизняні іспаністи: Hernández Alonso Ñ., Molho, Каноніч С.І., Фірсова Н.М., тощо.

Теперішній час найбільш багатий різноманітними відтінками значень, які вказують на зв'язок дії з моментом мовлення, на залучення дії до інших, крім теперішнього, періодам часу, на відстороненість від конкретного відрізка часу, на різні модальні варіанти висловлювань, тощо. Кожен із семантичних варіантів теперішнього часу, з більшою чи меншою частотою, використовується у різних типах тексту.

Теперішній час означає актуальну дію, що відбувається в момент мовлення. Наприклад: *Quiero hablar con él – dijo el padre*. В іспанській граматиці за цим значенням закріплений термін *presente actual, presente puntual, presente teórico*. Вживання цього значення типове для повсякденного усного та письмового мовлення, для мови преси, радіо та телебачення.

Актуальний теперішній час діалогічного тексту відрізняється від актуального теперішнього часу текстів масової комунікації коннотативним забарвленням, що відображає причетність до дії самих комунікантів. У діалогічних текстах часто описується характер комунікантів, їх відношення до дії, позначеної дієсловом. Описуючи дії у текстах масової комунікації, вони залишаються «поза кадром». Не виражений адресат також у наукових текстах, а адресант представлений узагальнено, відсторонено, що надає додаткового модального забарвлення значенню форм часу [2, с. 69]. Порівняйте наступні приклади:

1. - *¿Qué haces?*

- *Arreglo un chal. ¡Total! No sé por qué lo hago. Nunca lo uso. Pero hay que hacer algo, aunque sea inútil. No soy necesaria* (діалог).

2. *La presión arterial elevada es uno de los trastornos más difundidos entre la población adulta de los países civilizados; se calcula que una de cada diez personas está afectada* (науковий текст).

Теперішній час, що позначається терміном *presente habitual*, служить для вираження конкретної, звичайної дії, що систематично повторюється (може супроводжуватися прислівниками часу *siempre, a menudo, a veces, de ordinario, rara vez, de vez en cuando, habitualmente* тощо), наприклад: *Cada día me levanto a las siete. A las siete y media salgo de casa. Regreso habitualmente a las cuatro de la tarde.*

Presente habitual має видове значення багаторазовості та інтенсивно використовується текстах різного типу.

Теперішній час, не пов'язаний з моментом мовлення, не пов'язаний з конкретною дією, може означати якісну характеристику предмета, наприклад: 1. *Mi tío no bebe.* Мій дядько не п'є (не вживає спиртних напоїв) (*presente habitual*). 2. *Yo no fumo.* Я не курю (я некурящий) (*presente habitual*).

Для такої характеристики часто використовуються перехідні дієслова без прямого додатку. Для порівняння: 1. *Mi tío no bebe agua, espera a que sirvan café.* Мій дядько не п'є воду, він чекає поки подадуть каву (*presente*

лр

actual). 2. *No fumo cigarillos, no miro la televisión, yo hablo con mi amigo*. Я не курю сигарети, не дивлюся телевізор, я розмовляю зі своїм другом (*presente actual*).

Теперішній час у позаситуативному значенні (*presente atemporal, presente general*) вказує на притаманні предмету властивості. Ця здатність широко використовується в наукових текстах. Наприклад: *El electrodo asegura la interconexión entre los polos del electrolito y la red*.

Позачасове позаситуативне значення теперішнього часу слугує для презентації дії, процесу або стану абстраговано від конкретного моменту часу. Теперішній час у позачасовому поза ситуативному значенні в іспанських граматиках називається *presente general, presente absoluto, presente atemporal*. Наприклад: *Todo el cuerpo es atraído por la tierra mediante una fuerza llamada la fuerza de gravedad*.

Цей варіант значення теперішнього часу, поряд з якісно-означальним значенням, настільки часто зустрічається у наукових текстах, що сприймається як одна з формальних ознак текстів даного типу. Основний текстуальний час наукової статті або трактату – це саме теперішній час, що вживається у вищевказаних двох основних значеннях.

Цей самий варіант значення теперішнього часу домінує також у приказках [3, с. 7]. Наприклад: 1. *Siembra quien habla y recoge quien calla*. 2. *No es oro todo lo que reluce*.

Формальною ознакою даних семантичних варіантів теперішнього часу є те, що у непрямій мові з дієсловом у *Pretérito Indefinido* у головному реченні, вони можуть не замінюватися формою *Pretérito Imperfecto*. Наприклад: *El profesor nos explicó que todo cuerpo es atraído (а не: era atraído) por la gravedad hacia el centro de la Tierra*.

Одне зі значень, притаманних теперішньому часу, є так зване *presente descriptivo*, що виражає одночасні з моментом говоріння дії, які мають характер опису. Наприклад: *Asunción va asomada a la ventanilla pegada al cristal. La vía del tren penetra en los cerros. Son terraplenes. No se ve el cielo*.

Теперішній час при внутрішній семантизації може виражати майбутню дію (*presente pro futuro*). У цьому випадку він підкреслює впевненість у виконанні дії. Таке значення теперішнього часу типове для діалогічного тексту. Часто дієслово у таких випадках супроводжують слова, що вказують на відношення дії до періоду майбутнього (*mañana, la semana que viene, dentro de unos días*), наприклад: - *¿Sabes lo que te digo? Que el tiempo lo dirá todo. Y que lo hago la semana que viene, sin falta.*

Варто зазначити, що іспанській мові для форми теперішнього часу притаманна також широта вираження модальних значень: окрім модальності дійсності в певних контекстуальних умовах нею може передаватись також спонукальна модальність та модальність нереальності [4, с. 114]. Спонукальна модальність легко піддається емоційному забарвленню. Джерелом емоційного забарвлення може слугувати будь-який показник зв'язку висловлювання з моментом мовлення. Теперішній час у спонукальному значенні (*presente de mandato, presente de obligación*) типовий для внутрішньої семантизації в діалогічному тексті, наприклад: 1. *Vas a casa y me lo traes en seguida.* 2. - *Mañana vais al museo y hacéis la lista de los cuadros de Velázquez – nos propuso el profesor..*

Для пожвавлення розповіді про події, що мали місце у минулому, застосовується теперішній час, який привертає увагу адресата мовлення до одного з багатьох факторів, про які йде мова. У іспанській граматиці цей варіант значення називається *presente histórico, presente narrativo*. Він часто зустрічається як у розмовній мові, так і у наукових текстах, наприклад: *Empieza la guerra. En aquel entonces mi abuelito cumplió catorce años. Era el mayor hijo de la familia. Su padre se marcha al frente. Mi abuelo se ve obligado a empezar a trabajar para ayudar a mamá.* Історичний теперішній час вживається в оточенні минулих часів і за допомогою контрасту створює підсилюючий відтінок.

У повсякденно-розмовній мові при внутрішній семантизації теперішній час деяких дієслів може позначати минулу дію, що безпосередньо передую

лр

моменту мовлення. У цьому значенні частіше, ніж інші, вживаються дієслова руху *venir, traer, llegar*, а також вживання теперішнього часу у значенні минулого опісля адвербіальної фрази *por poco*. Наприклад: 1. *Aquí te traigo las flores.* 2. *Por poco me caigo.*

Надзвичайний полісемантизм форм іспанського дієслова має значний вплив на розвиток широких синонімічних (варіативних) зв'язків з дієслівними конструкціями. Питання про основні значення та кількість додаткових лексичних значень теперішнього часу в іспанській мові є невирішене та спірне. Також немає одностайності в термінологічному визначенні самих значень. Науковці, що досліджують це явище, використовують різні терміни для позначення одного й того ж наукового об'єкта, у ряді випадків в один і той же термін вкладаються різні поняття.

Таким чином, різноманіття значень, що передаються часовими формами іспанського дієслова, мають перспективу для подальшого вивчення, а матеріали статті стануть у пригоді студентам при вивченні курсу стилістики та практичної граматики іспанської мови, а також усім бажаючим вдосконалювати свої знання з іспанської мови.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. Стилiстика української мови. – Київ: Вища школа, 2005. – 462 с.
2. Канонич С.И. Ситуативно-речевая грамматика испанского языка. – М.: Международные отношения, 1979. – 208 с.
3. Гончаренко О.М., Глушук-Олея Г.І., Федоров О.В. Дійсний спосіб в іспанській мові: вживання часів та їх узгодження. – Херсон: ЛТ – Офіс, 2012. – 100 с.
4. Фирсова Н.М. Грамматическая стилистика современного испанского языка. – М.: Изд-во РУДН, 2002. – 352 с.